

Vanessa Andreotti sissejuhatav loeng maailmaharidusest

Tere, minu nimi on Vanessa de Oliveira Andreotti. Ma olen maailmahariduse professor Oulu ülikoolis Põhja-Soomes. See maailmahariduse loenguseeria on kursus õpetajatele, mis on organiseeritud koostöös MTÜ Mondo Mailmahariduskeskusega.

Enne kui ma alustan, räägin natuke endast ja sellest, miks ma töötan maailmahariduse valdkonnas. Ma elan praegu Soomes, aga enne olin ma Canterbury ülikoolis Uus-Meremaal, enne seda Nottinghami ülikoolis Inglismaal ning Iirimaa ülikoolis Irimaal. Ma sündisin ja kasvasin Brasiilias segapäritolu perekonnas: mu ema on pärit Brasiiliast, minu isa perekond Saksamaalt. Mu lapsed reisivad Portugali passi kasutades ja mu abikaasa on Kanadast. Nii et see on osaliselt see põhjus, miks maailmaharidus on mul veres ja on osa minu teekonnast.

Kõigis neis erinevates oludes olen ma töötanud koolide ja õpetajate ja teadlastega, tehes uurimistööd üleilmastumisest, raskustest, millega õpetajad seda õpetades silmitsi on ning mitmekultuurilisusest, mida me näeme koolides ja kaasaegsetes ühiskondades. Nii et see on teine osa põhjusest, miks ma töötan maailmahariduse vallas. Ma üritan kasvatada lapsi, kes on immigrandid ja see on ka osa sellest põhjusest, miks see valdkond on mulle nii tähtis. Te näete tõenäoliselt seda peegeldumas ka minu ettekandes, sest ma üritan sisse tuua oma lugusid, et teha seda konkreetsemaks. On väga meeldiv siin teiega rääkida, ma loodan, et ühel päeval kohtume me ka näost näkku, aga õnnetuseks ja õnneks on meil see suurepärane tehnoloogia, mis võimaldab meil koos õppida. Nii et ma loodan, et kursus teile meeldib ja et see, mida ma teile räägin, pakub mõtteainet ka aruteluks.

Täna räägime me maailmaharidusest üldiselt ning mõningatest probleemidest ja vaidlustest, mis käivad üksteisest sõltumise idee ümber. Ma alustan väga lihtsa maailmahariduse ideega. Aga veel üks asi enne, kui ma alustan – te näete, et ekraani paremas ülemises nurgas on pausi märk. See pausi märk on seal sellepärast, et mõni slaid palub teil peatuda ja mõelda ja jagada ja arutada kellegagi tekkinud mõtteid. Kui te vaatate seda esitlust üksi, kutsun ma teid üles peatuma ja mõtlema, kui te vaatate grupis, siis ma kutsun teid üles peatuma ja arutlema. Nii et kui te näete seda märki ekraanil, siis palun tehke paus esitluse vaatamises ja võtke natuke aega, et mõtteid vahetada.

Ma alustan väga lihtsa maailmahariduse definitsiooniga, kus ma üritan kokku panna selle idee erinevad aspektid. See definitsioon, mida ma täna kasutan, on tööversioon. Maailmaharidust defineeritakse erinevalt sõltuvalt olukorrast, nii et puudub üks suur ja õige definitsioon. See variant, mida mina täna kasutan, on oluline minu praeguses olukorras.

See definitsioon räägib kolmest maailmahariduse aspektist ning need on järgmised: mina ise, keegi teine ning kohalikud ja üleilmsed kontekstid. Aga peamised on suhted nende kolme dimensiooni vahel ehk nende ringide ühisosad. Ühisosadeks on meil tajud, suhted ning vood: teadmiste vood, võimuvood, informatsioonivood. Maailmaharidus tegeleb nii tajude kui suhetega nendes voogudes.

Need tajud ja suhted põhinevad erinevatel viisidel, kuidas maailmas olla, mida sellest teada, kuidas maailma näha. Minu enda ja teiste vahel on erinevused ja see, kuidas me iseennast ja maailma suhestame, on inimeste puhul erinev. Meie võime suhtuda maailma teisiti kui teised seda teevad. On oluline püüda mõista, kuidas need erinevad tajumised, suhted ja vood mõjutavad seda, kuidas me iseennast näeme, maailma näeme ja üksteisevahelisi seoseid näeme.

See ei ole muidugi miski, mida hariduse valdkonnas ei oleks käsitletud. Paljud erinevad haridusvaldkonna suunad on nende kolme aspektiga tegelenud. Aga mis selle tänapäeval olulisemaks muudab, on see, et need asjad juhtuvad üleilmastumise kontekstis. Mina defineerin üleilmastumise siinkohal Sharon Toddi järgi ja tema ütleb, et üleilmastumine on seotud agressiivse

kapitalismi, tohutu rahvusvahelise rände, ökoloogilise hapruse, tehnoloogilise võrgustumise, kultuurilise hübriidsuse ning poliitilise võimu muutlikkusega. Erinevat tüüpi haridused on püüdnud nende erinevate asjadega eri moel tegeleda:

- näiteks jätkusuutlik haridus, inimõigustealane haridus, arenguharidus ja rahuharidus on seotud sellega, kuidas meie suhestume maailmaga,
- samamoodi nagu eetikaharidus, väärtusharidus, moraaliharidus, kultuuridevaheline haridus ja mitmekultuuriline haridus on seotud sellega, kuidas me üksteisesse suhtume.
- Identiteeti ning rahvuskultuuri, võimu, privileege, maailmakodanikuks olemist puudutav haridus on seotud sellega, kuidas me suhtume iseendasse.

Maailmaharidus liidab kõik need elemendid kokku, kõik need eri tüüpi haridused kombineeritakse ühte mõttesse, mis suudab võib-olla väljendada selle valdkonna keerukust ja mitmekülgust. Ma ütlen tihti, et lühidalt öeldes on maailmaharidus haridus, mis valmistab inimesi ette 5 erineva asjaga ühiskonnas toime tulema: esmalt üha suurenev keerukus, teiseks kasvav ebakindlus, kolmandaks kasvav mitmekülgus, neljandaks kasvav olukorrapõhisus, mõte sellest, et üks mudel või asi ei sobi igas olukorras ning viiendaks kasvav ebavõrdsus.

Niisiis aitab maailmaharidus inimestel kaasa lüüa tänapäeva ühiskonnas, mis on üha keerulisem, ebakindlam, mitmekülgsem, kontekstipõhisem ning ebavõrdsem ja aitab sellega toime tulla. Maailmaharidus põhineb väitel, et haridus, mida meile minevikus on antud, ei ole meid väga hästi õpetanud nende asjadega toime tulema, mis praegu järjest suuremat tähtsust omandavad, seetõttu peab haridus muutuma, et see suudaks ühiskonda vormida.

Taas, maailmaharidus ei ole uus asi. Inimesed on sellest rääkinud 70ndatest aastatest saadik ja see mõiste on aastate jooksul veidi muutunud. Mul on üks väga hea ajalooline tekst, mis avaldati 1982. aastal. See on osa teie kodusest kirjandusest selles moodulis ja ma arvan, et see väga hästi kirjutatud tekst, mis räägib globaalsetest vaatenurkadest ning sellest, et neid on vaja, on siiani asjakohane.

Tekst jagab globaalsed vaatenurgad 5-ks:

1. Vaatenurgast teadlik olemine
2. Teadlikkus planeedi olukorrast
3. Kultuuridevaheline teadlikkus
4. Teadmised üleilmsest dünaamikast
5. Teadlikkus inimlikest valikutest

Ma kutsun teid üles seda teksti lugema, pidades meeles, et see kirjutati 1982. aastal, et saaksite ülevaate maailmahariduse kui akadeemilise uurimissuuna kujunemise ajaloost. Meie üritame siin oma vestlustes panna kokku teooria ja praktika, sest teooria ilma praktikata on õigupoolest üsna kasutu, aga praktika ilma teoreetilise tagapõhjata (sest igasugune praktiline tegevuse põhineb mingil teorial) on ka pime. Ma tean, et õpetajaid survestatakse, et nad mõtleksid välja uusi õpetamispraktikaid, aga see kursus mõtleb mõlemast koos. Praktika ei saa areneda ilma teoriata, teooria soovib alati mingisugust praktikat. Me üritame kursuse käigus need kaks asja ühendada.

Et meie vestlust alustada, tahaksin ma teid kutsuda üles mõtlema haridusest üldisemalt, nii et me näeksime, mis on selle mõiste puhul oluline laste jaoks tänapäeva klassiruumides. Ma kutsun teid üles meenutama aega, kui olite 8 aastat vana. Püüdke võrrelda maailma, mis teid ümbritses, maailmaga, mis on ühe 8-aastase linnas elava lapse ümber täna. Mõelge ühest linnalapsest ühes koolis täna ja mõelge oma lapsepõlve peale ning üritage leida, mis on sarnane ja mis on erinev. Kui te tahate esitluses pausi teha, siis praegu oleks selleks hea aeg.

Kui ma hakkasin selle küsimusega tegelema, hakkasin lugema kirjandust 21. sajandi lastest ehk

lastest kaasaja ühiskondades. Ma tegin seda peamiselt seetõttu, et mul oli endal 2 last, kes esitasid mulle väljakutseid seoses paljude asjadega, mida nad tegid ja mille puhul ma tundsin, et mind pole minu haridus ette valmistanud, et nendega rinda pista. Muidugi ei ole emadel või isadel käepärast raamatut, mis ütleks sulle, kuidas neid asju teha ja kui ühiskond muutub, siis tuleb meil improviseerida ja vigu teha, aga mind huvitas, mida kirjandus selle kohta ütleb. Ja ma lugesin seda kirjandust kriitiliselt, ma ei uskunud kõike, mida ma lugesin ja see on minu arvates õige suhtumine kirjandusse. Aga mõned asjad, mida ma lugesin, intrigeerisid mind ja panid mind asjadest teisiti mõtlema. Nii et mul on siin nimekiri mõtetest, mis panid mind tõepoolest mõtlema oma laste eludest, oma õpilaste omadest ja minu enda rollist õpetajana.

Siin on mu nimekiri:

1. Üks mõte, mis oli minu jaoks tõsine väljakutse, oli mõte, et 80% teadmistest, mida tänapäeva 8-aastane vajab siis, kui ta saab 18-aastaseks, ei ole veel väljagi mõeldud. Kui see on tõsi, mis on siis minu kui õpetaja roll? Minevikus, kui ma ise olin 8-aastane, oli õpetajatel üsna hea ülevaade teadmistest, mida mina vajan sel ajal, kui saan 18 ja nad teadsid, et see, mida neil tuli õpetada, oli üsna kindel. Aga tänapäeval muutuvad teadmised nii kiiresti, et me pole enam kindlad. Mida mina kui õpetaja saan teha, kui ma tahan aidata sel lapsel saada hakkama maailmaga, mida pole isegi veel olemas? See oli esimene mõte.
2. Teine mõte on: "Kui ma otsin vastust mingile küsimusele, siis ma guugeldan seda. Ma tean, et igal teemal on erinevaid vaatenurki." See oli ka suur väljakutse minu oma tütre puhul, ma nägin sellele tõestust omaenda perekonnas. Minu tütar kasvab kultuuriliselt väga mitmekülgses perekonnas, kus on palju erinevaid uske esindatud ning ühel hetkel elasid tema kaks vanaema koos meiega, kes olid täiesti erinevat usku ja nad uskusid erinevaid asju. Nii et ühel hetkel hakkasid nad isegi võitlema laste pärast, et rääkida neile, mis on tõde, ning ma pidin neile ütlema, kui mu tütar Giovanna oli 5ne, et nad võivad rääkida oma usust, aga nad ei või öelda, et ainult nende enda tõde kehtib, sest muidu perekond laguneb. Nii et nad võisid öelda, et see on nende vaatenurk, aga on olemas ka teisi. Nad olid sellega nõus, niisiis teadis Giovanna, et kui mõni probleem või küsimus esile kerkib, mida ta peab lahendama, siis üks vanaema näeb asju ühtmoodi, siis teine vanaema näeb neid omamoodi. Ja ta küsis minult üle, et mida mina arvan ja ta küsis isalt ja vennalt, sest ta teadis, et on olemas erinevad vaatenurgad. Ma arvasin, et see on väga tore, kuni ühel päeval ma ütlesin talle, et "Hea küll, noor daam, mine voodisse, kell on 9.30 ja sa pead voodisse minema." Tema pöördus minu poole ja ütles: "See on sinu arvamus, aga selle kohta on palju erinevaid vaateid," ja ta tahtis alustada läbirääkimisi. Igal juhul esitab Google selles mõttes väljakutse minu autoriteedile õpetaja või emana ning minu võimele anda edasi teadmisi ja reegleid, sest nad saavad Google'i kaudu selle teadmise, et igale asjale on olemas mitu vaatenurka. Ja ongi, aga nad peavad ka mõistma, et teatud olukorras võivad mõned vaatenurgad olla paremad kui mõned teised ja et inimesed võivad pidada teatud vaatenurki paremateks ning mõnikord saab läbirääkimisi pidada ja teinekord ei saa seda teha. Ja see on ka üks osa õppimisest, mille mina enda jaoks avastasin, ehkki ma siia maani õpin seda.
3. Järgmine mõte on: "Minu aju on harjunud virtuaalsete mängudega suhtlema ning mul hakkab kergesti igav." Palju on uuringuid, mis ütlevad virtuaalsete mängude kohta, et need on väga head – ehkki vägivaldsete mängude osas on palju rohkem eriarvamusi – aga siiski on palju uuringuid, mis ütlevad, et videomängud õpetavad lastele asju, mida koolid ei ole suutnud õpetada ning mis on tulevikus nende tööelus tähtsad. Teisalt on ka palju uuringuid, mis näitavad, et videomängud piiravad laste arengut, sest neis puudub inimestevaheline suhtlemine, nad tekitavad sõltuvust virtuaalmaailmast ja see tekitab depressiooni ning nii edasi. Ma arvan, et julm tegelikkus on selline, et videomängud on olemas, lastel on neile ligipääs ning me peame hakkama videomängude mõjule ja laste tähelepanuvõimele mõtlema, kui me üritame hariudssüsteemi kaasajastada. Peame mõtlema sellele, kuidas

videomäng muudab laste vaateid koolile.

4. Järgmine mõte: "Ma olen viimase 8 aasta jooksul elanud 6-s erinevas kohas ja vahetanud kooli 5 korda." Jällegi on olemas uuringuid, mis leiavad, et see on väga hea kogemus, et see aitab lastel arendada vastupidavust ja kohanemist, mis on asjad, mida nad tulevikus väga vajavad. On ka teisi uuringuid, mis näitavad, et kohavahetus ei aita kõiki lapsi, et on parem elada ühes kohas ja nii edasi. See on vaieldav. Minu lapsed on üsna palju reisinud ja erinevate süsteemidega kohanenud ja sellel on nii plusse kui miinuseid, aga samuti on ühes kohas paigal olemisel oma head ja halvad küljed. Lõppude lõpuks on erinevatel perekondadel erinevad elamisviisid ja see aitaks lapsi, kes kolivad ning kelle perekonnad on isemoodi, kui õpetajad teadvustaksid seda ja teadvustaks, et igal eluviisil on eeliseid ja puudusi. Uuringud ennustavad, et me näeme rohkem liikuvust ja rännet kui me nägime minevikus, nii et see ei aita tegelikult, kui õpetajaid häirib, et lapsed tulevad ja lähevad, sest see ei kao kuhugi, see trend jätkub. Nii et parim, mida teha, oleks ennast ette valmistada, et näha seda kui loomulikku protsessi ning toetada lapsi parimal võimalikul moel, kui nad ise õpivad toimetulekut ja kohanemist.
5. Järgmine mõte: "Koolis ütlen ma asju, mida õpetaja kuulda tahab. Tegelik õppimine toimub mujal." Interneti ja videomängude ajastul võivad mõned lapsed tunda, et kool on kaotanud oma väärtuse, et nad käivad seal, et 5 tundi vastu pidada meid, õpetajaid, vaadates ja igavaid asju kirja pannes, aga toredad asjad, mis neid rõõmustavad, juhtuvad Facebookis või kui nad teevad midagi interaktiivsemat. Kuidas me sellele vastame? Kuidas me tuleme toime sellise nendepoolse reaktsiooniga? See on asi, millele ma palju mõtlesin, sest ma ei usu, et haridus peaks olema ainult meelelahutus. Elu ja maailm ei ole ainult meelelahutus. On oluline tunda rõõmu, aga elu esitab neile väljakutseid, elu ei saa paljude jaoks nende seast olema lihtne või isegi kõigi meie jaoks – me kõik satume silmitsi raskustega. Ning selle õppimine on osa haridusprotsessist: distsipliini õppimine, mida on vaja elus hakkama saamiseks, oma elu elamist positiivselt, aga ka paindlikult, vigadest ja raskustest õppimine. Kui lapsed ei tunne õppimisest rõõmu, siis kuidas seda selgitada, et mõnikord see polegi meelelahutus ja mõnikord ongi raske?
6. Järgmine mõte: "Kui ma saan 40-aastaseks, on mul olnud ligi 36 töökohta." Jällegi, kui mina üles kasvasin, tahtsid mu vanemad, et mul oleks üks töö, ametnikutöö, et mu elu oleks stabiilne ja mul oleks hea pension. Praegusel ajal muutub arusaam tööst, seda nii turgude mõjul, mis on murettekitav, aga tõenäoline fakt on see, et meie õpilastel ei saa olema vaid üks töökoht. Kuidas me valmistame neid ette paljudeks erinevateks töökohtadeks, kuidas me õpetame neile sellist paindlikkust?
7. "Maailm näib olevat üsna halvas seisus. Kuidas teie, täiskasvanud, lasite asjadel nii kaugele areneda?" Lastes on veidi umbusku meie täiskasvanulikesse võimetesse maailmas toimuvate jamadega hakkama saada. Lapsed puutuvad rohkem kokku negatiivsete uudistega kui meie minevikus. Kuidas me seda umbusku hajutame ja kuidas me seda keerulist olukorda nendega koos analüüsime? Me ei peaks tekitama naiivseid lootusi, vaid lootust, et asjad ei muutu üleöö, aga muutused on võimalikud ja neil endal on oma roll asjade muutmisel.
8. "Mõnikord tundub mulle keeruline teiste inimestega suhelda ja omaenda tundeid mõista." Uuringud, mida ma lugesin, tõid välja, et lapsed võivad seda täheldada mitte vaid endas, aga nad tajuvad seda ka täiskasvanutes. Kui meie ütleme õpilastele, et nad oleksid üksteise vastu kenad, siis nad märkavad, et õpetajate toas ei ole täiskasvanud ka üksteise vastu alati kenad. Nii et kuidas me kasutame seda emotsionaalset tundlikkust nii, et me oleksime paremini ette valmistatud tulema toime elus ette tulevate keeruliste tunnetega meie enda töökeskkonnas. Nad ei õpi seda meilt siis, kui me ütleme neile, vaid siis, kui nad näevad õpetajaid, kes on

ise tasakaalukamad. See on õpetajate jaoks järjest raskem – ma tean, sest olen ise ka õpetaja – sest õpetajaid kannatavad üha suurema töökoormuse ja stressi all ning klassiruumis valitseva õhkkonna keerulisemaks muutumise tõttu. Aga ma sooviksin, et me sellest mõtleksime, kui me mõtleme, kuidas haridust praeguse põlvkonna jaoks olulisemaks muuta.

9. "Ma otsin turvatunnet sagedamini omavanuste seltskonnast kui omaenese minast." See on keeruline, sest haridus on traditsiooniliselt püüdnud suunata õpilasi õpetajale kuuletuma, tegema seda, mida meie, õpetajad, tahame, et nad teeks. Aga ühel hetkel pöördub see meie vastu ja nad hakkavad kuuletuma oma eakaaslastele. Eakaaslaste surve muutub olulisemaks kui õpetajate surve ja me kaotame nad eakaaslastele. Kuidas me saame õpetada lastele meeskonnatööd ja kogukonnas olemist, aga samas ka selgitada seda, et väärtus peab tulema seespoolt väljapoole, mitte väljast sissepoole? Turvatunne peab tekkima sellest, et nad väärtustavad iseennast – mitte egoistlikus ja hedonistlikus mõttes, et nad tahaks olla väga individualistlikud – vaid et nad teavad, et neil on omaenda loomulik väärtus ja et neid kuulatakse, ehkki nad peavad ka aru saama, et nende hääl ei saa alati olema kõige tähtsam, aga et nad ei ole väärtusetud olendid ja nad ei vaja väljaspoolt tulevat kinnitust, et ennast hästi tunda. See on minu arvates oluline asi ja ma näen seda oma tütre puhul seoses survega tema ettekujutusele oma kehast, seoses moega, seoses vajadusega vastata nõudmistele, mida talle esitatakse ja ma näen raskusi, mis kaasnevad sellega, kui otsustad olla erinev ja öelda, et ei, mina ujun siinkohal vastuvoolu. Nii et ma sooviksin näha, mida meie kui haridustöötajad saame teha, et lapsed ei vajaks nii palju väljaspoolt tulenevat kinnitust oma väärtusele, vaid tunneksid enda üle rõõmu. Ja mu küsimus on siinkohal järgmine: mida saad sina kui õpetaja minu heaks teha, kas sa saad mind kuidagi aidata, kui ma olen 8-aastane, kes elab kaasaja linnas?

Kui ma jätkasin 21. sajandi hariduse alase kirjanduse läbitöötamist, siis üks lahendustest, mis välja pakuti, oli see, et teadmiste ja õppimise mõisted tuleks uuesti üle vaadata. See on osa suuremast hariduslikust reformist ja uued õppekavad juba räägivad sellest. Hiljutised teoreetilised argumendid, mis on seotud muutustega infoühiskonnas ja postmodernsusega, rõhutavad vajadust teadmiste ja õppimise ümbermõtestamise järele kaasaegse 21. sajandi ühiskonna hariduspoliitikas ja praktikas. See idee on õppekava mõjutanud.

Aga mida see praktikas tähendab, et teadmised ja õppimine on vaja ümber mõtestada? Ma toon mõned näited ja te saate vaadata, kas te nõustute, et vähemalt on olemas võimalused ümbermõtestamiseks. Ma ei ütle, et ümbermõtestamine oleks kindlasti igal juhul hea, aga ma ütlen, et kui me ei näe, et on olemas teised võimalikud tähendused, siis me ei näe ka võimalust, et teadmist saab ümber defineerida.

Ma toetun Jane Gilberti tööle ja tema artikkel on ka teie lugemisvara seas. Artikkel põhineb tema 2005. aastal kirjutatud raamatul. Nii artiklis kui ka raamatus eristab ta kahte erinevat teadmiste kohta käivat ideed.

- Esimene idee seisneb selles, et mõiste "teadmised" on nimisõna, s.t. see on kusagil olemas, seda saab avastada, see on ports fakte, see tekib, kui seda kogutakse ja säilitatakse, see on passiivne.
- Teine idee on see, et "teadmised" on verb, see konstrueeritakse sotsiaalselt, see on ports omavahel seotud ideid, mis arenevad ja muutuvad, sellega on võimalik asju teha.

Nende kahe erineva mõtte juurde käivad kaks metafoori: teadmised nimisõnana on kui piim, mis valatakse kannu, kust seda valatakse õpilase pea sisse, mis on justnagu teine kann. Ja sa mõõdad piima hulka kontrolltööde ja eksamitega. Nii et teadmised on sisu, teadmised on piim. Teadmised kui verb idee juurde kuulub metafoor, et teadmised on nagu kudumine, mida kootakse koos erinevate inimestega ühes kindlas olukorras ja konkreetse eesmärgiga.

Jane Gilbert ütleb, et arusaam teadmistest kui sisust oli iseloomulik 20. sajandi industriaalühiskondadele, aga 21. sajandi postindustrialises ühiskonnas vajame me rohkem seda teist arusaama teadmistest. Tema väidab, et haridussüsteem peaks püüdma lastele rohkem seda verbilaadset ideed teadmistest edasi anda, mitte nii palju seda "punast" nimisõnalaadset ideed teadmistest (me räägime punasest ja kollasest nagu esitluselt näha). Ma ei ole temaga saajaprotsendiliselt nõus, mulle meeldib see mõte, et on olemas kahte tüüpi teadmisi, aga 20. ja 21. sajandi eristamine on lihtsalt üks mõte, kuidas ajast mõelda. Teadmised kui verb võib olla kasulik teatud asjade jaoks ja teadmised kui nimisõna teiste asjade jaoks. Teadmised kui verb on tegelikult olnud kasutusel juba pikka aega. Põlisrahvaste kultuurid on seda kasutatud juba pikka aega, see ei ole uus termin. Teatud protsessid algatas "punane" mõiste, aga ka teatud probleemid. Kui punast või kollast suunda on liiga palju, tekivad tavaliselt probleemid.

Nüüd ma palun, et mõtleksite 5 minutit nende kahe idee peale ja vaadake, kas need jäävad teile meelde, sest järgmiseks esitan ma teile küsimused, kus me vaatleme erinevaid ideid ja küsime endalt, et kas üks või teine idee on nimisõna või verb ehk siis punane või kollane. Nii et jätkke need seosed meelde, et te saaks viktoriinis osaleda. Jätke meelde, et punane on nagu piim ja nimisõna ning kollane on kudumine ja verb. Võite praegu esitluse pausi teha.

Hästi, meie esimene küsimus. Siin on kaks erinevat arusaamist ühiskonnast. Esimene ütleb, et ühiskond on miski, kus tuleb luua üks normatiivne kord, mis tekitab soovi kindluse, konsensus ja harmoonia järele (üks läät). Teine pakub, et ühiskond on keeruline süsteem, kus erinevad kogukonnad loovad mitmesuguseid ja alalises muutuses olevaid arusaamasid sellest, mis on tõeline ning mis on ideaalne (mitu läätse). See on veidi tobe küsimus, aga tahan lihtsalt illustreerida seda, et asjade kohta võib olla ja on erinevaid arusaamasid. Küsimus on siis, et kumb neist on "punane" idee ja miks? Kust see tuleb? Kumb idee on teie maailmas domineerivam ja kuidas see mõjutab haridust? Ma küsin neid küsimusi iga kord, kui ma uue küsimuse esitan ja te võite video pausi peale panna, kui te tahate arutleda. Seejärel näitan teile "õiget" vastust, ehkki selle üle võib ka arutleda, siin ei ole õiget või valet vastust ja te saate argumenteerida mõlema poole kasuks, kui soovite.

Nii, üks võimalus on argumenteerida, et vasakpoolne on punane ja parempoolne kollane mõningate sõnade tõttu, mis nendes kastides kirjas on. Ehkki saab ka teistmoodi arutleda. Asja tuum pole siiski selles, kumb on kollane või kumb punane, vaid selles, millised tagajärjed on sellel haridusele. Ma küsiks teilt näiteks, et kui te tahate õpetada näiteks arenguteemat või rääkida progressist, siis missuguseid tegevusi, mõtteviise ja ideid te kasutate, kui te õpetate läbi punase vaatenurga? Kui te mõtlete või õpetate läbi kollase vaatenurga, siis missugused muud võimalused veel on? Ja mina arvaksin, et kui te mõtlete arengust ainult läbi punase vaatenurga, siis tekib teil arengu kohta üks kindel arusaam, mis on lineaarne, mis juba teab, kuidas see kõik lõpeb. Aga kui me õpetame arengut läbi kollase prisma, siis on valikuid mitmeid ja te esitate arengu kohta pidevalt küsimusi ja see tekitab ka võimaluse vaadelda, mida teised kultuurid arengust arvavad. Samuti on vaja vaadelda, mis tagajärgi loob see, kui me surume kõigile peale ühe arusaama arengust.

Teine küsimus on seotud vastuste mõistega. Esimene mõte on, et vastused on alati ebatäiuslikud, ajutised ning sõltuvad kontekstist. Teine mõte on, et vastused on kas õiged või valed ja seda kontekstist sõltumata. Võib-olla tahate nüüd teha mõttepausi. Ning siin on minu pakutud vastus, kumb on kollane ja kumb punane. Ma tahaksin teilt küsida, et miks te arvate, kumb on punane ja kumb kollane, aga ka seda, et mis tagajärjed on kollasel või punasel haridusel kultuuridevahelisele haridusele.

Järgmine küsimus on konsensusest. Esimene mõte on, et konsensus (erinevuste kõrvaldamine) on vestluste ainus soovitatav tulemus ning arvamuste kokkupõrge (konflikt) tuleb "lahendada". Teine mõte on, et konsensus on teatud olukorras soovitatav, teises mitte; suutlikkus leppida arvamuste

paljususega ja sellest õppida on võtmeoskus, mis nõuab seda, et konflikti nähakse kui võimalust õppida. Kas tahate pausi teha? Siin tahaksin ma juhtida tähelepanu sellele, kuidas mõlemad vaatenurgad võivad mõjutada rahuteemalist haridust. Milline oleks rahuharidus, kui me tahame, et konsensus oleks peamine tööriist, mis viib rahuni? Ja milline see oleks, kui me võtaks kollase perspektiivi ja tahaks, et see perspektiiv oleks peamine?

Järgmine küsimus. Esimene mõte on, et identiteedid on stabiilsed ning põhinevad kaasasündinud või õpitud omaduste komplektil, mis on seotud kultuuri/rahvuse või etnilise taustaga. Teine mõte on, et identiteedid on sotsiaalselt konstrueeritud, olukorrapõhised ning seetõttu on neid mitmesuguseid ja neid saab rekonstrueerida ning läbi rääkida, nad on voolavad. Paus. Ja taas, millised on tagajärjed mitmekultuurilisele haridusele, kui õpetada punasest või kollasest vaatenurgast? Mida te õpetate identiteedi kohta, kui te õpetate punasele või kollasele vaatenurgale toetudes? Ja milline on selle mõju lastele?

Õppimine. Esimene mõte on, et õppimine on juba teadaolevate teadmiste edasiandmine või konstrueerimine. Teine mõte on, et õppimine on tähenduste läbi arutamine ja teadmiste loomine (erinevate lõngade kokkukudumine ühel konkreetsel eesmärgil). Paus. Missugused on nende ideede mõjud eetikale? Missugune on õpetamise ja õppimise eetika punasest ning missugune kollasest vaatenurgast? Kuidas te näete oma õpilasi, kuidas iseennast, oma rolli? Ning millises kooliastmes oleks punane perspektiiv parim ning millal oleks kollane parim?

Viimane küsimus on õpetajaharidusest. Kas õpetajaharidus peaks kasvatama õpilasi parimaid praktikaid taastootma? Või on õpetajahariduse eesmärk valmistada õpilasi ette reageerima erisuguste, nii õpilaste endi kui ka ühiskondade muutuvatele vajadustele (tuleviku praktikad)? Missugused on kollase ja punase vaatenurga mõjud õpetajaharidusele? Ja ma ei taha siin öelda, et me peame valima kollase ja punase vahel, võib-olla on parim küsimus, et millal on punane vaatenurk õigustatud ning asjakohane ja millal on kollane vajalik, õigustatud ja asjakohane? Ja asja tuum, nagu ma enne ütlesin, ei ole valida, vaid aru saada, et on olemas erinevaid võimalusi.

Ma üritan seda juttu nüüd ühes tabelis kokku võtta. Ridade peal on erinevat tüüpi haridused:

- Haridus 1 ehk "Mõtlen nagu mina mõtlen ning tee nii, nagu ma ütlen",
- Haridus 2 ehk "Mõtlen ise ja vali vastutustundlikult, mida sa teed".

Esimeses tulbas on üks õige vastus läbi punase vaatenurga, teises tulbas on võimalused sõltuvalt kontekstist, mis esindab kollast vaatenurka. Ning neli erinevat tüüpi haridust:

- Haridus A (Mõtlen nagu mina ja tee, nagu ma ütlen; ainult üks õige vastus),
- Haridus B (võimalusi on palju, aga siin minu tunnis peaksid sa mõtlema nagu mina ja tegema nii, nagu mina ütlen),
- Haridus C (Sa peaksid mõtlema vastutustundlikult ja valima ise oma teguviisi, senikaua kuni sa jõuad minuga sama vastuseni) ja
- Haridus D, mida saab tõlgendada kahte moodi:
  - 1) On palju vastuseid ja iga vastus on hea
  - 2) Õpilased puutuvad ühiskonnas nagunii kokku sellega, et vastuseid on palju, nii et minu roll õpetajana ei ole öelda, et iga vastus on hea, vaid valmistada neid ette nende keerukate dilemmaidega toime tulema. Minu roll on neid keeruliste olukordadega silmitsi panna ning aidata neil arendada oskusi, et toime tulla mitmekesisuse, ebakindluse, ennustamatuse, teadmatuse ja ebavõrdsusega, millega nad koolist väljaspool kokku puutuvad. See on väga erinev roll võrreldes sellega, et lihtsalt aktsepteerida mida iganes õpilased ütlevad, võrreldes suhtumisega, et iga vastus on hea vastus.

Ma ei ütle, et roll D on parem kui A, B või C, aga kui te mõtlete haridusest, millesse D on kaasatud,

siis te näete ka A-d, B-d ja C-d erinevalt, sest te saate valida, millist neist kasutada sõltuvalt olukorrast. Kui ma peaksin teile õpetama kunstlikku hingamist 5 minutiga, valiksin ma tõenäoliselt variandi A. Ma peaksin unustama, et kunstlikku hingamist saab teha mitmel moel. Ja ma peaks ka unustama, et te peate ise mõtlema ning vastutustundlikult mõtlema ja tegutsema. Aga kui ma otsustan seda vaid 5 minutiga õpetada ning valin A, siis ma tean, et see on valik ja ma tean, et ma pean teised valikud unustama, ent ma saan alati nende teiste võimaluste juurde tagasi pöörduda, kui mul on rohkem aega. Ma tean, mida ma ei tee ja ma tean, et võimalusi on rohkem ja et ma valin neist ühe sõltuvalt olukorrast. Seetõttu arvan ma, et D on nii oluline tänapäeva hariduse jaoks.

Ma tunnen, et kui me kasutame liiga palju A-d, siis tekib palju õpetajaid ja õpilasi, kes hakkavadki ootama ühte õiget vastust ja kui seda ühe õiget vastust ei ole neile anda, siis tekitab see neis suurt stressi, sest nende puhul ei ole küllaldaselt D varianti kasutatud. Seetõttu arvan ma, et me peaksime oma haridussüsteemis rohkem D varianti kasutama. See on vaatenurk, mille ma nüüd teile esitasin, et te saaksite seda arutada.

Tänane viimane harjutus on selline, et ma palun teil mõelda, milliseid eelsoodumusi, oskusi ja teadmisi vajaksid õpetajad, et tulla ise toime ühiskonna keerukuse, ebakindluse, mitmekesisuse, ennustamatuse ja ebavõrdsusega ja aidata õpilastel samuti toime tulla. Ma palun, et te koostaksite nimekirja nendest eelsoodumustest, teadmistest ja oskustest, siis võrdleksite neid nimekirju omavahel ja arutaksite, milliseid neist te olete oma praktika või õpetajahariduse omandamise jooksul juba omandanud ning mida saaks maailmaharidus teile pakkuda, et haridus oleks tänapäeva õpilaste jaoks asjakohasem. Kui tahate teha pausi, siis praegu on selleks hea aeg.

Minu viimane slaid on lugemismaterjalidest. Siin on kolm artiklit, mida ma teile soovitan:

1. Esimene on pealkirjaga "Globaalne õppimine teadmispõhises ühiskonnas" ja see pakub samalaadseid harjutusi, kui me täna tegime, aga pisut põhjalikumalt.
2. Teine artikkel on Gilberti lühike ja kõitev artikkel pealkirjaga "Teadmiste laineharjal: teadmiste übermõtestamine postindustriaalsel ajal"
3. Kolmas on Hanvey ajalooline artikkel pealkirjaga "Saavutatav globaalne perspektiiv".

Samuti olen teie õppemappi lisanud mõned materjalid. Üks neist on maailmaharidust tutvustav brošüür pealkirjaga "Maailmaharidus: maailma muutmine kogukonna harimise kaudu", mille on kirjutanud üks Uus-Meremaa õpetaja ja ma arvan, et see on väga huvitav ja kasulik. See pole ainus vaatenurk, aga ma arvan, et see on väga huvitav vaatenurk. Lisasin teie materjalide hulka ka lingid veebilehtedele, kus on välja pakutud palju tegevusi, mida lastega teha, nii et kui tahate midagi tunnis proovida teha, siis neil kahel veebilehel on soovitusi. Nad on kahjuks küll inglise keeles, aga ma olen kindel, et saate neid loominguiliselt tõlkida ja omaenda olukorrale sobivaks kohandada.

Teiega oli väga meeldiv vestelda, me kohtume lähitulevikus taas. Aitäh!